

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 8 K
pol leta . . . 4 "
četrt leta . . . 2 "
posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 6 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 "
" " " trikrat . . . 10 "
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarša v Ljubljani, Gradišče št. 2.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Iz Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.

Slovenskemu in istrsko-hrvaškemu učiteljstvu.

Po sklepu upravnega odbora Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev v seji dne 7. aprila se bo vršila letošnja

XXI. glavna skupščina
dne 15., 16. in 17. avgusta 1909
v Mariboru.

Na glavnem zborovanju se proslavi štiri-desetletnica državnega šolskega zakona.

Cenjene gg. predsednike Zavezenih društev prosimo vljudno, da uvrste v vzpored enega prihodnjih zborovanj volitev delegatov v zmislu § 7. lit. e) Zavezenih pravil. Na vsakih 10 članov se izvoli en delegat, nepolne desetine se vzamejo za polne. Delegati naj se prijavijo vsaj do 1. avgusta 1909. Izvolite delegate, ki se bodo glavne skupščine tudi res udeležili, da bo vsako društvo častno zastopano. Volitev delegatov smatramo za jako važno zad-vo v naši organizaciji. Kdor že ve naprej, da ne pojde v Maribor, naj se ne pusti voliti. Vsak izvoljeni in prijavljeni delegat dobi od vodstva Zaveze legitimacijo.

Društvene izkaze dobe gg. predsedniki kmalu v roke. Izvolite jih izpolniti in prav zanesljivo vrniti do 1. avgusta t. l., da bo mogel Zavezini tajnik izdelati svoje poročilo.

Gg. blagajnike Zavezenih društev pa prosimo, da pošljejo blagajniku letni donesek do konca maja t. l.

Po soglasnem sklepu lanske delegacije v Gorici se je določil znesek za upravno leto 1908/09. od vsakega pravega člana 1 K, od vsakega podpornega pa 50 h.

Pozivljamo že zdaj vse narodno napredno učiteljstvo, naj se udeleži letošnje glavne skupščine v najmnogobrojnem številu.

Narodno napredno učiteljstvo pokaži posebno letos, da je solidarno v svojem strem-ljenju, da se ne umakne niti za ped s strogo začrtane poti, ki vodi do zaželenega cilja. Pokažimo, da se ne strašimo silnih persekucij na naše vrste! Pokažimo, da nas ne oplašijo beg neznačajnih koristilovcev v naročje reak-cionarnih in nazadnjaških strank, ki hrepeno po oni minuli predpotopni dobi, ko je bil učitelj mežnar in ponižen farovski sluga. Zato vsi na krov za napredek in čvrst razvoj na-rodnega šolstva in za svobodo našega stanu. Vsak zaveden učitelj in zavedna učiteljica naj pohiti v Maribor tiste dni!

Vodstvo „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tajnik:
Drag. Česnik.

Predsednik:
L. Jelenc.

Učiteljsko vprašanje na Goriškem.

Učiteljsko vprašanje na Goriškem je po-stalo zopet aktualno, in sicer od Velike noči. odkar se je pojavil razkol med laškimi učitelji in učiteljicami.

Na zboru v Gradiški so namreč učitelji zahtevali, da se službena doba zniža na 35 let; šele potem, ko se to doseže, bo možno govoriti o zahtevi učiteljic, za enako plačo z učitelji. Ker učitelji niso uvaževali tega postu-lata učiteljic, je med njimi nastal nepremost-ljiv razpor. Učiteljice so se popolnoma ločile od učiteljev.

Goriško učiteljstvo pa ne zahteva od de-želne zbor samo znižanja službovanja na 35 let, marveč, da se v pokojnino prišteva tudi stanarina in za slučaj, da bi kak učitelj postal pred 35 službenim letom nesposoben za daljno službovanje, da se mu odmerja pokojnina po službenih letih, vstevši stanarino.

Te tri zahteve je predložilo deželno učiteljsko društvo prejšnjemu deželnemu zboru. Ta je pa sklenil, da odstopi prošnjo svojemu nasledniku v rešitev. Kakor je znano, pa novi deželni zbor zaradi obstrukcije laških liberal-cev in slovenskih klerikalcev do sedaj še ni mogel zborovati, zaradi česar se učiteljska stvar v deželi čim bolj poostruje na vse strani.

Da je zahteva učiteljic po enaki plači z moškimi kolegi opravičena, je jasno že iz šol-skega zakona z dne 14. maja 1869, ki ne po-zna razločka med moškimi in ženskimi ose-bami, marveč imenuje oboje le učitelje. Tudi razne razsodbe upravnega sodišča potrjujejo, da se mora pod izrazom „učitelj“ umevati tudi učiteljice, ker imajo oboji enake izpite, enake dolžnosti in enako odgovornost.

Vlada je državnim učiteljicam že davno pripoznala službeno in plačilno enakopravnost z učitelji, tako so tudi že mnoge druge de-žele izpremenile svoje šolske zakone v tem amisu, le na Goriškem vladajo še zastareli predsodki.*)

Službeno dobo 35 let so sicer že uvedli v Trstu na mestnih ljudskih šolah in v Istri, v drugih deželah se je pa ogibljejo z izgo-vorom, da učitelji nastopajo službo navadno že pred 20. letom, torej ne gre, da bi se jih vpokojilo v starosti od 55 let, ko so še popol-noma zmožni za službovanje in bi se tako le deželne finance obremenjevale po nepotrebnem. Kvečjemu naj bi se izpremenil deželni šolski zakon tako, da ima vsak učitelj, čim dovrši 60 leto, pravico do popolne pokojnine tudi te-daj, ako je služil le 35 let, kar se je v neka-terih deželah že uvedlo.

Sicer pa pokaže bobočnost, kako se raz-vije na Goriškem učiteljsko vprašanje. „Gorica“ piše vedno jako odurno. Sicer pa dr. Gregorčič ni več vsegamogočen.

Štajerskemu učiteljstvu.

Tovariši, Vaša sveta dolžnost je, da za-stavite vse sile, da zmaga tov. Brinar. Agitirajte od volilca do volilca, od hiše do hiše ter skrbite, da bo vsak volivec splošne skupine Slov. Gradec-Celje-Brežice zapisal na volilni listek: Fran Brinar, nadučitelj v Go-tovljah in da se bo 7. maja zanesljivo ude-ležil volitve. Soc. odsek „Zveze“.

*) Tudi na Kranjskem!

Uredn.

Glas iz mlajših učiteljskih krogov na Goriškem.

Malokdaj čitamo kaj iz peresa mlajšega učiteljstva. Tudi na zborovanjih se le redkokdaj kateri oglasi. Kaj je temu vzrok? Ali je mo-goče mlajše učiteljstvo nezmožno ali pa je tako brezbržno!?

Namen teh vrstic je pojasniti njih polo-žaj. Naj se mi pa oprostijo, če zadene katerega kaka strelica! Vem, da bom govoril marsika-terim, posebno mlajšim kolegom iz globočine srca in da mi bodo za to natihome hvaležni. Videl in opazoval sem jih večkrat o prilikah, ko smo bili zbrani, kako so se potiskali v svoj kotec ter pazljivo poslušali govornike. Sli-šali so tudi vzkliz: „Mlajši učitelji, zganite se, delajte z nami!“ In pri tem vzklizu so se marsikateremu učitelju zablskale oči in usta so se mu že nehote odpirala, da bi povedal kar misli. Ali nekaj ga je stiskalo k tlom, tako da ni mogel dati duška svojemu sreč. Imel je morda najlepše in najplemenitejše načrte, a molčal je rajši, ker je vedel, da se na ta na-čin ogne morebitnim zameram. Nekateri so že taki, da sami radi udrihajo, a dotakniti se ne puste. Kaj večkrat tiči v taki molčeči duši, niti ne mislite! Mogoče najzvišeneja misel!

Zvonček ga prebudi iz teh lepih sanj, ter predsednik naznani, da se je zborovanje končalo!

Vzdigne se zopet mirno s svojega se-deža ter zapusti dvorano z upom, da se drugič ojunači. Drugič pa navadno tudi tako. Zaradi-tega bi se lahko mislilo, da je zadnji naraščaj mogoče tako malovreden. Ne, ni tako! Zakaj pa ni odložil svojega kamena?

Oprostite, da moram povedati resnico! Temu so krivi večkrat predpostavljene kolegi s svojim breztačnim postopanjem. Kakšna krivica se lahko godi prizadetemu kolegu!

Drugače pa vsa čast nekaterim starejšim kolegom za njih marljivost in požrtvovalnost. Bog varuj, ako bi jih ne imeli! Sem spadata tudi naša dva učiteljska zastopnika. Bog jima daj zdravje!

Naj se opuste pa nekatere nelepe na-pake, ki ne morejo imeti privlačne sile. To so osebnosti. Tako se zgodi, da se marsikateriga starejšega učitelja prezira samo zato, da bi se ne vzpel mogoče on na višji stolec, mlajšega pa zato, ker noče biti kričoč. Grdo je ono prilizovanje, posebno pred kakšnimi volitvami. Časih se zgodi, da sedi pri eni mizi pet ko-legov, od katerih vsak misli, da dobi glasove onih štirih zraven sedečih. In medsebojno sti-skanje rok to izpričuje.

Verujte mi: vrednost moža se sama po-kaže. Ni treba nikakega prilizovanja. Po-sebno proti mlajšim kolegom ne. Imel sem priliko videti mlajšega tovarša v družbi sta-rejših. Dokler je bil pri mizi med njimi, so prihajale k ušesom samo ljubeznive besede. Ko se je pa oddaljil, je udarilo po njem. To e zahrbtno.

Zgodi se navadno, da ravno čez onega zabavljajo, ki jih duševno prekaša. Ne bodimo si medsebojno v laseh!

Eden je mogoče muzikaličen, drugl je obdarovan z lepim glasom, tretji je dober risar, četrti se zna v družbi bolje kretati; zato jim

pa ne bodimo nevoščljivi! Imejmo jih tem rajši v svoji sredi! Sicer je že res, da nervoznost sedanjega časa k temu pripomore.

Preidimo na privatno življenje učiteljstva. Tudi v to se učiteljstvo medsebojno preveč meša, posebno v ono mlajšega učiteljstva. Ali se more to mogoče prištevati svobodi? Ali je to mogoče v izpodbujo mlademu učitelju, ki ima že tako sam na vseh straneh ukazovalcev čez glavo zadosti. Ni ga stanu, ki bi bil tako odvisen. Če je že tako, ne bodimo si še med seboj taki. Prav je podpirati moralno življenje! In kaj si moremo misliti lepšega o učitelju, kakor da moralno živi. Kdo pa živi bolj mo-ralno nego učiteljstvo? Ne zamerimo mu pa vsake malenkosti. Vsi smo vendar iz mesa in kosti. Naj se ne gleda pri nas vse s pove-čanim steklom, česar se drugod noče niti videti!

Naj se ne gleda samo, kako bi se nas uničilo. Velikokrat se zgodi, da se s takim ravnanjem doseže nasprotno uspehe. Vsak iz-med nas ima tudi glavo in srce. Blagohoten opomin in nekoliko ljubezni do bližnjega izda več nego pa ironično zbadanje.

Kaj pa v šoli! S kakšnim veseljem naj dela potem učitelj tam, ako mu izkuša n. pr. voditelj vsak čas ogreniti njegovo stališče. Kako naj se svojega voditelja spoštuje, ako se vidi, da pri vsakem občevanju z njim in pri vsaki konferenci nič drugega kakor posega v njegovo privatno življenje! Pustite vsakemu, kamor mu srce želi, ne pa človeka begati z različnimi zvijačami, samo zato, da bi se mo-goče doseglo kaj sebičnega. To je nizkotno! Oblastnije naj bi takega početja ne dopuščale, posebno pa, če je učitelj drugače v šoli de-laven in sposoben. Saj le šola je naša prva skrb. Kakor se vidi, je pa nekaterim prvo kaj drugega. Torej proč s takim početjem! In, gospodje nadzorniki naj tega ne podpirajo.

Zgodi se tudi, da se hočejo vse vrline kakšnega kolege vreči in mlati se po njem z veliko slastjo. In takemu počenjanju naj bi se dotičnik še klanjal in lizal pete. To je proti moškemu ponosu.

Spoštujmo sicer starost, ali ravnotako naj ima starost ozir do nas.

Ne misli, da obstoja vse le v straho-vanju.

Če vidimo v voditelju dobrega učitelja z vidnimi uspehi, ki lepo in nepristransko ravna s podrejenim mu učiteljstvom in ne išče za-hrbtnih namenov, ga bomo gotovo spoštovali in čislali. Kako pa, ako je nasprotno resnica!

Z dobrohotnostjo in ljubeznijo se doseže veliko več. Ne prezirajte tudi preveč učiteljstva, ki ni v naših društvih. Saj marsikateri ni po svoji krivici zašel kam drugam. Izkušajte jih pa s taktičnim postopanjem dovesti v svoj tabor. Povsod naj veljajo za vsakega enake pravice. Če bi videli n. pr. zdravega učitelja z dopustom, drugega pa s potrto dušo in telesom metati čez prag, bi to utegnili imeti čudne po-sledice.

Da marsikateri ne more biti tak ka-kor bi sam hotel, so večkrat krive merodajne razmere. Saj veste, da če butate z glavo v trdo steno, je ne boste prevrnili.

Le mirno pa previdno postopanje kaj izda. Kakšni uspehi so pri prvih, se lahko prepričamo pri zgledih. Marsikaj se ne da

kar tako čez noč preurediti. Kdor je za politiko, naj politizira, saj to mu je v nekako veselje in zabavo. Ne pa zahtevati to od vsakega, ker vsi niso že po naravi za to. Zaradi tega ga ni treba prezirati. Dosti je, če ima pravo srce in glavo na mestu. Večkrat pa tudi molk in en pogled nekaj izda.

Časi so resni, zato sezimo tem trdneje v roke, bodisi star ali mlad, ter bodimo ena čreda in en pastir! Pustimo pa druge privatne namene vsakerega!

Le na ta način zamoremo tudi v šoli imeti prave uspehe in mlajše učiteljstvo bo gotovo tem rajše seglo v podporo starejšim svojim kolegom in spoštovali bodo njih nadrejene oblastnije.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.
registrovana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca aprila: K 72.709'20.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/2.3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. večer.

Država in izobrazba njenega ljudskošolskega učiteljstva.

(Dalje.)

Hirnov načrt, ki je uvedel orglanje kot obvezen predmet na avstrijska učiteljska, se mnogim dozdeva dobro došlo sredstvo, ki naj učiteljstvu pridobi ugled med preprostim ljudstvom. Zakaj oni značilni tip, ki je svoje dni igral v našem narodu dokajšno vlogo pri raz-nih prilikah in ki je znan pod imenom šomaštra, noče premnogim konservativnim ljudem iti iz spomina in ti ljudje si ne morejo predstavljati modernega učitelja, ki bi posvečal vse svoje moči lastni izobrazbi in posrednje po tej izobrazbi tudi izobrazbi svojega naroda.

Učitelj in organist, to sta dva nerazdružljiva pojma.

Dokler ni bilo avstrijsko slovansko učiteljstvo združeno v lastni zvezi, tedaj so se izrekale posamezne narodnostne zveze učiteljskega društva za reorganizacijo učiteljske izobrazbe. Leta 1906. se je izrekla češka učiteljska zveza v Brnu za tako reorganizacijo, ki temelji, na tem, da odgovarjaj izobrazba učiteljske izobrazbi srednjih šol, dostop na višje šole — dvoletni pedagogij. Ta zahteva se skoraj dosledno krije z zahtevo nemškega učiteljstva ter učiteljstva pripravnice.

Ako si ogledamo zahteve nemškega učiteljstva, ki jih je sklenilo na skupščini dne 2. nov. 1905, vidimo, da nemški tovariši hrepene po razširjenju sedanjih štiriletnih učiteljskih na pet let — in tako zahtevo so stavili učitelji učiteljskih na svojem II. shodu l. 1906., zakaj s tem upajo doseči najhitreje vsaj nekaj za večjo izobrazbo učiteljstva brez posebnih stroškov, prevelikega in prehitrega preobrata.

Češko učiteljstvo pa zahteva, da se prilagode sedanja učiteljska srednjim šolam, ki naj nudijo tudi učiteljem višjo izobrazbo — a kot dopolnilo učiteljskih naj se osnujejo takozvane pedagoške akademije — to so vseučilišča za učiteljske in učiteljske.

Bistveni razloček zahtev češkega učiteljstva je ta-le: šestletna učiteljska — 4 leta obče izobrazbe in 2 leti strokovne in 2 letni obisk pedagoške akademije. Tak načrt je obsegal že Hasnerjevi učni načrt za učiteljska, toda ker je bil nekoliko prezamotan, je zaostal med akti, in pokopan je bil po znani šolski noveli.

Upoštevati moramo, da se prvotni Hasnerjev načrt ni mogel uresničiti zaradi tega, ker je bilo pomanjkanje sposobnega učiteljstva jako občutno, a zahteva po novih šolah vedno glasneja. Merodajni faktorji so si tedaj pomagali s tem, da so nastajali takozvane pomožne učitelje z jako čudno naobrazbo, kar se še danes dogaja, posebno na Kranjskem, kjer je 55*) nekvalifikovanih učnih oseb. — Šolska novela z dne 1. avgusta 1871 je pa reducirala c. kr. učiteljska na 3 letnike, da se čimprej dobi dovoljno število učnih oseb. Princip te novele je, dobiti zadostno število učnih oseb,

torej se ozira le na kvantiteto, ne pa tudi na kvaliteto.

S to novelo je bil deloma pokopan državni šolski zakon iz leta 1869, vendar je pa v veljavi bil še vedno § 42. tega zakona, ki veli, da si učiteljstvo lahko izpopolni svoje znanje na posebnih, v to svrhu šele ustanovljenih zavodih — takozvanih pedagogijah.

Ker ta paragraf ne poudarja izrečno, da so namenjeni ti pedagogiji mogoče le za del učiteljstva, recimo za meščansko učiteljstvo, smo mnenja, da je prvotni Hasnerjevi šolski zakon iz l. 1869. imel tiste zahteve glede izpopolnitve učiteljske izobrazbe, kakor zahteve češkega učiteljstva, to je: ljudskošolskemu učiteljstvu se dovoli vstop na vseučilišče.

Ravnatoko se zлага zahteva češkega učiteljstva po popolni izobrazbi ljudskošolskega učiteljstva glede časa. Zakaj § 53. drž. šol. zak. izrečno poudarja, da se mora učitelj po preteku 5 let, odkar je nastopil praktično pot zglasiti k usposobljenemu izpitu, zakaj drugače se ga mora odpustiti iz službe, oziroma mu odvzeti zrelostno izpričevalo. Enaka morda čaka onega, ki se mu ne dovoli delati drugič izpita.

Ta paragraf govori tedaj dovolj jasno, da smatra državni zakon, da izobrazba, ki jo učitelj dobi v štirih letih na c. kr. učiteljskih, nikakor ne zadostuje bodočemu učitelju, temveč da jo je treba izpopolnjevati do usposobljenostnega izpita, ki se mora napraviti šele po preteku dveh let. In ti dve leti je treba vestno uporabiti v nadaljno izobrazbo, zakaj drugače izgubi veljavo še prej pridobljeno zrelostno izpričevalo. — Ako torej zahteva češko učiteljstvo, da se učiteljstvo izobrazuj po dokončanem c. kr. učiteljskem še dve leti na pedagogiji, ki naj nekako izpolnjuje le pravo realiziranje državnega šolskega zakona iz leta 1869., niso te zahteve tedaj nič utopistične, oziroma radikalne, temveč te zahteve ne zahtevajo nič novega. Zakaj te zahteve poudarjajo le to, kar je želel izpopolniti šolski zakon iz l. 1869., ako bi ne prišla ona šolska novela l. 1871.

Da se ta ideja gotovo prejalislej uresniči, v tem nas potrjuje v l. 1906. ustanovljena družba „Komenaky“, ki združuje v sebi učiteljstvo vseh kategorij — od vseučiliškega do ljudskošolskega. In glavna naloga tega društva je, ponesti v najširše sloje naroda smisel za šolstvo in delovati k uresničenju vseh onih zahtev, ki jih goji napreden narod za svoje šolstvo. (Konec.)

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za radovljanski okraj je imelo svoj redni občni zbor na Jelenicah, in sicer dne 15. aprila. Udeležba je bila nenavadno mnogobrojna, zakaj udeležilo se je zborovanja 28 udov, prihiteli so udje iz najoddaljenejših krajev in z zadovoljstvom poudarjamo vest, da se je prav na tem občnem zboru pokazala lepa disciplina in stanovska zavednost, ki jasno priča, da se učiteljstvo radovljanskega okraja solidarno zлага z idejami, ki jih zastopa njegovo učiteljsko društvo. — Ker se je dosedanja društveni predsednik, starosta radovljanskega učiteljstva — tov. Andrej Grčar, odpovedal predsedništvu, in sicer kakor je tov. Jos. Ažman poudarjal v svojem nagovoru kot podpredsednik, iz zdravstvenih in starostnih ozirov, je predsedoval obč. zboru imenovani tovariš.

Iz tajnikovega poročila posnemljemo, da je društvo to leto zadostilo svoji nalogi. Društvo šteje 45 udov, med temi enega častnega, in sicer znanega domoljuba župnika Aljaža. — V pretečenem letu je umrl društveni tovariš Francišek Ayser na Boh. Beli. Društvo mu je položilo na rakev venec, ob njegovi odprti gomili mu je govoril nagrobno tov. A. Grčar, a društveni pevski zbor mu je pel nagrobnoico.

Blagajnik tov. Jos. Korošec poroča o stanju društvenega imetja, in sicer je to še precej ugodno, zakaj dohodkov je bilo 173 K, a stroškov 83'69 K, čistega preostanka 89'31 kron, ki je plodonosno naložen v radovljanski mestni hranilnici. Pregledovalca tov. A. Jensko z Bleda in tovarišica M. Jegličeva z Dovjega sta našla račune v redu, na kar da obč. zbor absolutorij tov. blagajniku.

Na to je bilo zanimivo predavanje tov. Iv. Erbenjnika z Bleda: „Kako odvadimo mladino trdosrčnosti“. Ker je tovariš predavatelj tako objubil, da objavi svoje poročilo v kakem listu, opuščamo nadaljno poročanje.

Volitev, ki se je vršila z vzklikom, je podala sledeči rezultat: predsednik: Iv. Šega iz Radovljice, ostali odbor se je pa konstituiral sledeče: podpredsednik Jos. Ažman z Breznice, tajnik Fr. Jaklič iz Radovljice, blagajnik Jos. Korošec iz Mošenj, odbornika: Ernestina Oman z Begunj in Jos. Žirovnik z Gorij.

Izmed raznih nasvetov, ki so bili sprejeti soglasno in nekateri z navdušenjem, omenjamo le sledeče: Tov. Jos. Ažman predlaga, da se voli častnim društvenim članom dosedanjega predsednika tovariša Andreja Grčarja zaradi mnogih zaslug, ki si jih je pridobil za društvo v teku svojega 13letnega predsedništva. Predlog je bil z živahnim odobravanjem sprejet in odlikovanu se je to počestčenje naznanilo brzojavnim potom. — Dopis naše „Zaveze“ o temi „Sola in kmetiško vprašanje“ se odstopi odboru, ki ga bo v sporazumu s socialnim odsekom pretresel in v smislu dopisa rešil. Tov. V. Zavrl predlaga, da odbor preštudira znano zadevo Jereb in stori potrebne korake v onem smislu. — Mnogo odobravanja je želel predlog predsednika, da prične društvo prirejati učiteljske sestanke, ki so se v drugih društvih tako dobro obnesli, namreč „učiteljske krožke“, kjer se bo po možnosti tudi predavalo. Slednjič se prepusti odboru, da sestavi primerne predloge na oklic „Deželnega učit. društva“ zaradi presnove deželnega šolskega zakona.

S tem je bil dnevi red izčrpan in predsednik se iskreno zahvali vsem navzočim, za mnogobrojno udeležbo, poudarjajoč, da je le v slogi moč.

Na mnogobrojno snidenje pri prvem „kružku“.

Štajersko.

Konjiško učiteljsko društvo zboruje v nedeljo, dne 2. maja t. l., o polenajstih dopoldne v slov. šoli v Konjicah po sledečem vzpored:

1. Zapisnik.
2. Društvene zadeve.
3. Predavanje gospoda prof. J. Koprivnika: „Razvoj naše zemlje, nastanek in geološka sestava Pohorja“.
4. Izpremenitev društvenih pravil.
5. Vprašalna škrinjica.
6. Določitev zborovanja v juliju.

Zanesljive, polnoštevilne udeležbe pričakuje Rado Jurko, t. č. predsednik.

Saleško učit. društvo je zborovalo dne 18. aprila v Velenju. Predsednik otvori zborovanje in pozdravi navzoče, posebno še novodošlo tovarišico gđ. Dolenčevu.

Dopisi: Dopis „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“, zadevajoč odgovor na nesramne napade slov. klerikalnih listov — nastop „Zveze“ se splošno odabava.

Dopis „Zaveze“, v katerem se pozivljajo vsa učit. društva, da stavijo konkretne predloge, kako bi se uredil pouk o kmetijstvu za ljudske šole ter se sprejel v učne načrte. Da se društveniki natančneje seznajajo s tem vevaznim vprašanjem, se sklene poslati vsem šolskim vodstvom po en izvod poročila glavne skupščine „Zaveze“ v Gorici. Referentom se izvolijo tov. Brenc, Trobej, Armič.

Nato se predsednik v presrčnih besedah poslovi od tov. Nerata in tov. Bizjakove, ki zapustita tukajšnji okraj. Naglašajo velike zasluge odhajajočega tovariša kot odbornika in pevovodjo ter se mu za njegov trud najtopleje zahvalja. Bil nam je vedno vrl tovariš in vesel družabnik, tako da ga bomo težko pogrešali. Namestnikom se izvoli tov. Krajncič.

Sklene se uvesti Lavterjevo računico ter povprašati sosedna učit. društva, če bi ne bilo umestno, prirediti skupno zborovanje, na katero bi povabili g. prof. Lavterja in ga naprosili, da nas natančneje seznani s svojo metodo. Mnogo je namreč med nami tovarišev in tovarišic, ki niso imeli prilike seznaniti se z njegovo metodo na učiteljskem.

Predsenik tov. Koropec kot zastopnik učiteljstva pri okr. šol. svetu opozarja na nekatere nedostatke pri dopisovanju z okr. šol. svetom. Med drugim poudarja, naj gledajo učitelji-voditelji pri računih kr. šol. sveta nato, da se zneski, ki so v proračunu namenjeni šol. knjižnici, tudi v resnici uporabijo v ta namen. Pri zamudnih mesečnih izkazih se sklene rabiti še nadalje tiskovine, ki smo jih imeli do sedaj.

Šmarsko-rogaško učit. društvo objavlja šteti izkaz prispevkov za spominsko ploščo Strmšku.

„Zaveza avstr. jugoslov. učit. društev“ 50 K; obresti od naloženega denarja 4'47 K. Pri zadnjem zborovanju šmarsko-rogaškega učit. društva dne 19. marca t. l. se je račun odobril.

Dohodki . . . 529'73 K
Stroški . . . 461'02 K
Ostanek . . . 68'71 K

se je glasom sklepa naložil v šmarsko posojilnici (knjižnica št. 2903) pod imenom „Strmškova spominska plošča“ in bo pripravljen za dotedna popravila.

Učiteljsko društvo za celjski okraj se udeleži, kakor se je sklenilo pri zadnjem sestanku, pri lepem vremenu izleta laškega učit. društva 2. dne maja v Rimske Toplice. Ker so železniške zveze ugodne, upamo, da se bodo člani našega društva v najlepšem številu sestali s sosednimi tovariši.

Nekaj tovarišev in tovarišic iz Savinjske doline napravi pešizlet čez Griže, Šmohor v B. T. (približno 3 ure hoda). Ljubitelji prirodne krasote se v ljudno vabijo, pridružiti se tem izletnikom! Odhod v nedeljo ob 5. uri zjutraj iz Griž. Oddaljeni tovariši lahko prenoče v Žalcu ali v Grižah. Na veselo snidenje!

Ormoško učiteljsko društvo je imelo 4. aprila t. l. v Ormožu svoje redno zborovanje. Zbralo se je 23 udov, kot povabljen gost je društvo počastil g. prof. Lavtar iz Maribora s svojo lehkero tovarišico Marijo Lavtarjevo iz Frana; pridružila se nam je tudi tovarišica Ivanka Svoboda iz ptujskega okraja in tovariš Ciril Vobič iz Runča. Opravičili so svojo od-sotnost 3 člani.

Glavna točka dnevnega reda je bilo predavanje g. prof. Lavtarja o njegovih novih Računih in o bistvu računskih metode, ki jo on zastopa. Navzoči so pazno poslušali stvarno in jasno razpravo predavateljevo za kar je g. profesor na koncu svojega poldrugo uro trajajočega govora želel splošno in burno odobravanje. Navzoče učiteljstvo je obljubilo, da se bo z vso vmo poprijelo te metode, ker razvidi, da se po nji najlažje doseže samostojnost v izvrševanju računskih operacij.

Prihodnje zborovanje bo meseca junija izven Ormoža.

Kozjansko učiteljsko društvo je imelo ob povoljni udeležbi svoje prvo toletno zborovanje 18. t. m. v Kozjem. K društvu ste pristopili tovarišici Bratčeva in Sachsova ter tovariša Krajnik in Lorbek. Živel! — Predsednik Germovšek javlja, da je dne 30. decembra l. l. preminul upokojeni pilštajnski nadučitelj Jože Čizek, ki je bil soustanovitelj našega društva, nazadnje častni njegov član in starosta učiteljstva našega okraja. V znak sožalja vstanejo navzoči. Slava njegovemu spominu! — Za razmotrivanje znanih Ganglovih resolucij je bil na predlog tov. Pulkota določen tov. Učar z nalogo, da kot večak v kmetijstvu pri prihodnjem zborovanju stavi konkretne predloge, oz. načrte, na podlagi katerih bi se naj preustrojil pouk na ljudskih šolah za kmete in kmetiško ljudstvo.

Na predlog tov. Šetinca se sklene uaprositi okraj. šol. svet, da le ta dopisuje s šol. vodstvi v slovenskem jeziku. Naš zastopnik se pooblašča, da predloži ta sklep, oz. prošnjo pri prihodnji seji okrajnega šol. sveta.

Zanimiva točka dnevnega reda je bilo vprašanje: „Kako je učence navajati na pravilno čitanje zemljevida?“, ki ga je tov. Stanfer vsestranko in temeljito razpravljal.

Novi društveni odbor se je sestavil sledeče: predsednik: Pulk o, Dobje; podpredsednik: Lovrec, Podčetrtek; tajnik: Učar, Kozje; blagajnica: Sachsova, Kozje; odbornika: Šket, Podsreda in Moric, St. Peter. Ob koncu zborovanja je pobiral tov. Krajnik za suspendiranega tovariša, tov. Učar pa za učiteljski sklad.

Prihodnje zborovanje se določi na dan 7. julija v St. Petru pod Sv. goro.

Slovenjebistriško učit. društvo zboruje 6. maja t. l. ob 10. uri dopoldne v Laporju, in sicer ob vsakem vremenu. Vzpored:

1. Društvene zadeve.
2. Manifestacija povodom 40letnice šolskega zakona z dne 14. maja 1869. (Govori tov. Sabati.)
3. Prosta zabava pri gospe Plankerjevi. K polnoštevilni udeležbi najvjudneje vabi Jožko Koki, t. č. predsednik.

Šmarsko-rogaško učit. društvo zboruje dne 6. maja t. l. ob 9. uri predpoldne v šoli na Ponikvi po sledečem vzporedu:

1. Pozdrav.
2. Zapisnik.
3. Dopisi.
4. Lavterjeva metoda in njegove računice; podava g. profesor sam.
5. Repatice ali kometi (konec), podava tov. Zidar.
6. Slučajnosti.

Četrta točka bo pa marsikoga zanimala, tedaj se vabijo ne samo društveniki, ampak tudi sosedni na naš majnikov izlet.

Zaradi obeda se vsak oglasi pri tovarišu Josipu Dobniku, nadučitelju na Ponikvi, vsaj do 5. maja. O d b o r.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek, dne 6. maja, v okoliški šoli v Ptuj. Začetek ob pol 11. uri dopoldne.

- Vzpored:
1. Društvene zadeve.
 2. Ob 40letnici državnega šolskega zakona. Govori tov. A. Pesek.
 3. Šolska mladina pred izstopom in po izstopu iz šole. Predava tov. A. Hren.
 4. Vprašalna škrinjica.
 5. Slučajnosti.

K prav obilni udeležbi vabi o d b o r. Pred zborovanjem je istotam ob 10. uri seja socialnega odseka in društvenega odbora, katere se naj vsi tov. odborniki in odbornice zanesljivo udeležijo.

Po zborovanju je v gostilnici Zupančičevi skupen obed.

Ker klerikalcem na Štajerskem teče voda v grlo, mlo prosijo v zadnji štev. „Straže“ učiteljstvo, naj se ne vmešava v volilni boj ter spokorjeno dostavljajo, da s tem še nikakor nečje vplivati na prepričanje učiteljstva. Tisti ljudje, ki so učiteljstvo vedno blatili, ki so hujskali na vse načine ljudstvo zoper učiteljstvo, tisti ljudje, ki bi učiteljstvo najrajši uto-pili v žlici vode, sedaj prosijo. — Gospoda, kaj ne, sila kola lomi, a prepozno je. Tovariši, ne dajte se zmotiti, stojte trdno kot skala, delajte kot čebele in klerikalizem na Štajerskem doživi tak poraz kakor ga je doživel na Goriskem pri deželnozborskih volitvah. Tovariši, pozor, kujte železo, dokler je vroče!